

Rodzaje odpowiedzialności cywilnej lekarza POZ a forma wykonywania zawodu

Anna Stychlerz, „Vox iuris” Doradztwo Prawne, Szczecin

Odpowiedzialność cywilna lekarza, w tym i lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), może powstać w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania lub w związku z popełnieniem przez lekarza czynu niedozwolonego. Samo powstanie odpowiedzialności cywilnej jest uzależnione od wystąpienia łącznie trzech przesłanek: winy, szkody i związku przyczynowego. Przy czym obowiązek udowodnienia związku przyczynowego między działaniem lekarza a powstaniem szkody obciąża pacjenta. Rodzaj odpowiedzialności, jaką może ponieść lekarz, zależy przede wszystkim od formy, w jakiej jest wykonywany zawód lekarza. Ponadto dla rodzaju odpowiedzialności ważne będą relacje łączące lekarza z pracodawcą i pacjentem, na przykład w przypadku lekarza zatrudnionego na umowę o pracę w publicznym lub niepublicznym zakładzie opieki zdrowotnej poniesie on odpowiedzialność jedynie za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym pacjentowi, w przypadku lekarza zatrudnionego na podstawie umowy cywilno-prawnej odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną pacjentowi będzie solidarna z zakładem opieki zdrowotnej.

UMOWA O PRACĘ

W przypadku lekarza zatrudnionego w publicznym lub niepublicznym zakładzie opieki zdrowotnej ponosi on w stosunku do pacjenta odpowiedzialność za wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym, na przykład w razie nieudzielenia pomocy lekarskiej. Lekarz nie ponosi tutaj odpowiedzialności kontraktowej, która powstaje w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Nie łączy go w takim przypadku z pacjentem stosunek umowny. Odpowiedzialność ponosi natomiast zakład opieki zdrowotnej zatrudniający lekarza. Roszczenia pacjenta będą więc kierowane nie do lekarza, a do jego pracodawcy.

UMOWA CYWILNO-PRAWNA

Lekarz zatrudniony w zakładzie opieki zdrowotnej na podstawie umowy cywilno-prawnej ponosi wraz z tym zakładem odpowiedzialność solidarną za ewentualne szkody wyrządzone pacjentom podczas leczenia (art. 441 par. 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny — Dz.U. nr 16, poz. 93 z późn. zm.; dalej w skrócie k.c.). Przy czym wobec pacjentów nieobjętych powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym

**Obowiązek udowodnienia
związku przyczynowego
między działaniem
lekarza a powstaniem
szkody obciąża pacjenta**

Adres do korespondencji:
Anna Stychlerz
ul. Wojska Polskiego 63
70-476 Szczecin
tel./faks: (091) 43-43-999
tel.: 0601-784-817
e-mail: info@voxiuris.pl

Copyright © 2009 Via Medica
ISSN 1897-3590

bądź korzystających ze świadczeń ponadstandardowych lekarz poniesie odpowiedzialność deliktową za wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym (art. 415 k.c.). Natomiast zakład opieki zdrowotnej odpowie za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie zobowiązania, a więc będzie to odpowiedzialność kontraktowa.

PRAKTYKA PRYWATNA I UMOWY Z NFZ W RAMACH TEJ PRAKTYKI

Lekarz prowadzący praktykę prywatną poniesie wobec pacjenta odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania oraz odpowiedzialność z tytułu wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym. Zgodnie z art. 50 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r., nr 136, poz. 857), lekarza prowadzącego prywatną praktykę lekarską łączy z pacjentem stosunek umowny. W takim wypadku umowa zawarta między lekarzem a pacjentem dotyczy świadczenia usług medycznych. Gdy podczas wykonywania świadczeń medycznych lekarz nie korzysta z pomocy personelu medycznego, na przykład pielęgniarek, cała odpowiedzialność spoczywa na lekarzu, zarówno kontraktowa, jak i deliktowa. Zlecając niektóre czynności medyczne innym osobom, lekarz ponosi odpowiedzialność za działania, jak i zaniechania osób, którym zlecił ich wykonanie. W stosunku do pacjentów, którym udzielane są świadczenia medyczne w ramach umowy zawartej przez lekarza z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ), lekarz poniesie jedynie odpowiedzialność deliktową.

LEKARZ DZIAŁAJĄCY NA WŁASNY RACHUNEK

W przypadku lekarza pracującego w zakładzie leczniczym, w którym każdy z lekarzy

działa na własny rachunek, ponosi on odpowiedzialność kontraktową i deliktową. Natomiast sam zakład leczniczy poniesie odpowiedzialność za zapewnienie strony organizacyjnej procesu leczenia, a więc za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy.

LEKARZ WSPÓLNIK SPÓŁKI CYWILNEJ, Z O.O. I PARTNERSKIEJ

Zgodnie z art. 864 k.c. lekarz udzielający świadczeń medycznych w ramach spółki cywilnej z innym lekarzem ponosi odpowiedzialność solidarną za szkody wyrządzone pacjentowi. W przypadku lekarza będącego wspólnikiem spółki z o.o. nie ponosi on odpowiedzialności za zobowiązania spółki. Zgodnie z art. 151 par. 4 ustawy z dnia 15 września 2001 r. kodeks spółek handlowych (Dz.U. nr 94, poz. 1037 z późn. zm.), lekarz nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki wynikające z zawarcia umowy z pacjentem. Nie wyklucza to po stronie lekarza odpowiedzialności za wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym (art. 415 k.c.). W spółce partnerskiej mamy do czynienia z takim rodzajem odpowiedzialności, w której lekarz nie ponosi odpowiedzialności za działania wspólników-partnerów, jak również za działania i zaniechania zatrudnionych przez spółkę osób, na przykład na umowy o pracę.

NAGŁE WYPADKI

Ciekawa sytuacja występuje w przypadku lekarza udzielającego świadczeń osobie w nagłym wypadku. W takiej sytuacji lekarz jest prowadzącym cudze sprawy bez zlecenia zgodnie z art. 752 k.c. Udzielane w takich sytuacjach świadczenia są wykonywane w ramach umowy łączącej lekarza z pacjentem. Skutkiem tego jest poniesienie odpowiedzialności kontraktowej i deliktowej.

Zlecając niektóre czynności medyczne innym osobom, lekarz ponosi odpowiedzialność za działania jak i zaniechania osób, którym zlecił wykonanie tych czynności

W spółce partnerskiej lekarz nie ponosi odpowiedzialności za działania wspólników-partnerów, jak również za działania i zaniechania zatrudnionych przez spółkę osób

PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 15 września 2001 r. kodeks spółek handlowych (Dz.U. nr 94, poz. 1037 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn.: Dz.U. z 2008 r. nr 136, poz. 857).

PIŚMIENNICTWO

1. Zajdel J. Prawo w medycynie. Wydawnictwo Progress Radostaw Zajdel, Łódź 2006.